

18.2.2025

YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 6/2024

Aika: Keskiyö 27.11.2024 kello 14.00 – 16.13

Paikka: *Hybridikokous*

- läsnäosallistuminen: Mariankatu 9, Helsinki, kokoustila Jakovara
- etäosallistuminen: Teams

Osallistujat: Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja), läsnä
Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj, läsnä
Kaupunginjohtaja Mika Ingi, Liedon kaupunki, etänä
Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy, läsnä
Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy, läsnä
Hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen, Suomen Yrittäjät, läsnä
Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät, läsnä klo 16.00 asti
Konsernijohtaja Alexander Bargum, Algol Oy, etänä
Toimitusjohtaja Pekka Hosio, Champion Door Oy, etänä
Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy, läsnä
Hallituksen puheenjohtaja Jussi Tuohino, Arctic Infra Oy, läsnä
Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oyj, etänä
Erikoistutkija Tommi Pulkkinen, Turun yliopisto, etänä (Jarna Heinosen tilalla)
Johtaja Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, läsnä
Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, etänä
Senior Director Marjo Ilmari, Business Finland, etänä
Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki, etänä
Lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju, valtiovarainministeriö, läsnä
Erityisasiantuntija Kari Alanko, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), etänä
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), etänä
Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri), läsnä

Osallistui erikseen kutsuttuna:

Hallituksen puheenjohtaja Liisa Hanén, Mikro- ja yksinyrittäjät ry, läsnä
Va. liiketoimintajohtaja Juha Ketola, Finnvera Oyj, läsnä
Neuvotteleva virkamies Jaana Lappi, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä
Viestintäasiantuntija Mikko Myller, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä

1. Kokouksen avaaminen ja osallistujien toteaminen

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Petri Peltonen avasi neuvottelukunnan kokouksen kello 14.00. Puheenjohtaja totesi, että läsnäosallistujat listataan paikanpäällä ja etäosallistujat poimitaan Teams:ta.

2. Asialistan hyväksyminen työjärjestykseksi

Hyväksyttiin asialista kokouksen työjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen 5/2024 pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirjaan Finnveran Anna Karppisen nimi oli kirjattu virheellisesti ja tämä korjataan. Pöytäkirja 5/2024 hyväksytään tällä muutoksella.

4. Finnvera kasvun mahdollistajana, Juha Ketola, va. liiketoimintajohtaja, Finnvera

Finnvera Oy:n va. liiketoimintajohtaja Juha Ketola kertoi, että Finnvera edistää yritysten perustamista, kasvua, kehitystä, investointeja ja kansainvälistymistä rahoituksen avulla. Finnverassa työskentelee 380 henkilöä 15 eri paikkakunnalla. Finnvera myöntää pääasiassa takauksia yhteistyössä pankkien kanssa, erityisesti yritysten aloittamisvaiheessa. Kansainvälistymisvaiheessa vahvaa yhteistyötä Team Finland -toimijoiden kanssa. Ketola totesi, että pk-yritykset käyttävät maksuehdoissa pääsääntöisesti avoimia tililuottoja tai ennakkomaksuja, suuremmat yritykset reburssia. Finnveran isot vientirahoitustuotteet ovat merkittävässä roolissa.

Ketola nosti esiin, että omistajanvaihdokset edistävät myös kasvua. Finnvera on mukana noin kolmanneksessa kaikista omistajanvaihdoksista. Viime vuosina on ollut hiljaisempaa. Pk-barometrillä mukaan kasvuhakuisten yritysten määrä on laskenut vuodesta 2016. Toivottavaa on, että kevään 2025 pk-barometrissä kasvuhakuisten yritysten määrä olisi lähtenyt kasvuun. Finnveran pk/mid-cap-takaus on yleisin rahoitusmuoto, lähes 90 % kaikista rahoituspäätöksistä. Puitesopimus on kaikkien Suomessa toimivien pankkien kanssa. Finnveralla on uutena (6 kuukauden pilotti) Mikroyritysten kasvulaina (20 000–50 000 euroa, laina-aika 5 vuotta), ilmasto- ja ympäristölaina, digitalisaatio- ja innovaatiolaina, kasvulaina isompiin hankkeisiin. Pilottiajan jälkeen käynnistyy arviointi, joka on valmistumassa keväällä 2025. Lopuksi Ketola totesi, että Finnvera toimii katalysaattorina aina, kun rahoituksen edellytykset täyttyvät.

Suomen Yrittäjien hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen piti kommenttipuheenvuorossaan Finnveran roolia yritysten toiminta- ja kasvuedellytysten rakentajana keskeisenä. Salminen katsoi, että keskeisiä kasvun teemoja ovat nuorten yritysten innokkuus kasvaa, vaikka kasvuhaluus ei välttämättä katoa yrityksen iän karttuessa. Yritykset voidaan hänen mukaansa jaotella neljään ryhmään seuraavasti: 1) Kasvuhalu ja kasvukyvyt omaavat yritykset, jotka ovat helpoimmin rahoitettavia ja saavat eniten yhteiskunnan palveluja ja ratkaisuja, 2) kasvukykyiset yritykset, joilla ei ole tiekarttaa kasvuun, 3) kasvuhalu kaat yritykset, joilla ei ole riittäviä resursseja (start-upit ja scale-upit) sekä 4) yritykset, joilla ei ole kasvuhalu eikä -kykyä. Salmisen mukaan jaottelu osoittaa, että ei ole olemassa yhtä ratkaisua, joka toisi kasvua kaikille yrityksille.

Salminen katsoi, että yritysverotukseen tai muihin toimintaedellytyksiin tehdyt muutokset voivat joko vähentää tai lisätä kasvuhaluutta. Aina ei ole tarvetta tukirahoitukselle, vaan alustan viilailmiselle, kuten EU:ssa yleisesti. Toimintaympäristön riskitekijät, kuten työllistäminen, verotus, hallinnollinen taakka ja kansainvälistyminen, ovat olennaisia yrityksen kasvun kannalta. Salmisen mukaan omistajanvaihdokset ovat erittäin tärkeitä. Kevään 2024 kyselyn mukaan lähes kolmannes vastaajista etsii yritykselleen uutta omistajaa. Uusi omistaja voi tuoda yritykseen kasvua, mutta jos omistajanvaihdoksissa ei onnistuta, kuntien elinvoima uhkaa hiipua.

Yhteisessä keskustelussa kiiteltiin Finnveran kehittämiä pk-yrityksille suunnattuja tuotteita, kuten vihreän siirtymän ja digitalisaation lainoja, joissa hyödynnetään EU-rahoitusta, sekä mikroyrityksille tarjottavia kasvulainoja. Esitettiin myös, että Finnveran tulisi harkita riskinoton korottamista verokimaiden tasolle, sillä pk-yritykset kokevat rahoitusmarkkinan olevan pankkiriippuvainen. Todettiin myös, että Finnvera tuo uusia tuotteita takausten rinnalle, mikä tulee olemaan kasvumarkkina. Tämä johtuu pankkisääntelyn tiukkuudesta ja EIB:n laajoista raportointivaatimuksista. Pohdittiin myös, voisiko ESG-raportoinnin vähentäminen hallinnollisen taakan keventämiseksi vähentää riskien läpinäkyvyyttä ja siten vähentää pankkien kiinnostusta rahoittaa pk- ja mikroyrityksiä, jolloin Finnveran rooli voisi kasvaa. Lisäksi korostettiin omistajanvaihdospalvelun jatkuvuuden tärkeyttä.

Tähän asti palvelua on rahoitettu projekti- ja määräaikaaisella rahoituksella, joka on päättymässä. Uudet omistajat tuovat lähes aina kasvua yritykseen, joten pysyvä omistajanvaihdospalvelu olisi tarpeen.

5. Katsaus kasvuyrittäjyyden ohjelman luonnosversioon

Työ- ja elinkeinoministeriön neuvotteleva virkamies Jaana Lappi kertoi, että Kasvuyrittäjyyden ohjelman luonnos on lähtenyt tänään lausuntokierrokselle. Lausuntoaika on 27.11. – 10.12.2024. Mukana valmistelussa on ollut eri ministeriöistä kollegoita ja TEM konsernin toimijoita sekä sidosryhmien edustajia. Taustalla hallitusohjelmakirjaus, jossa tavoitteena ”tuplat kasvuhakuisten keski suurten yrittäjävetoisten ns. Mittelstand-yritysten määrä vuoteen 2030 mennessä”. Nykyisin tässä ryhmässä vain 100 yritystä mutta tuottavat 2/3 Suomen viennistä. Kasvuun vaikuttavat kasvuyritysten määrä, kasvun vauhti ja kasvuyritysten koko. Liikettä tulisikin tapahtua pienistä yrityksistä keskisuuriin ja keskisuurista suuriin – valitettavasti suunta on viime vuosina ollut päinvastoin.

Lappi kertoi, että Kasvuyrittäjyyden ohjelma jakaantuu kahteen osaan: A: TEM:n hallinnonalan toimijoiden tulos- ja omistajaohjauksen kautta (seitsemän toimenpide-ehdotusta) ja B: Kasvuun ja uudistumiseen kannustavan toimintaympäristön toimenpiteet (rahoitukseen 3 kpl, verotukseen 3 kpl, osaamiseen 3 kpl ja tuottavuutta lisäävät 3 kpl). Muissa toimenpide-ehdotuksissa (3kpl) mm. hankintalain uudistus. Lausuntokierroksen jälkeen (-10.12.2024 asti) määritellään vielä seuranta, päivitys ja mittarit. Tavoitteena on, että ohjelma esitellään tammikuussa työllisyyden ja yrittäjyyden ministeriryhmässä.

EK:n hallituksen puheenjohtaja Anne Kangas kiitti kommenttipuheenvuorossaan kasvuyrittäjyysohjelmasta ja Mittelstand-kirjauksesta hallitusohjelmassa. Kangas totesi, että kasvuyrittäjyysohjelmalle on tarve, koska Suomessa on ollut nollakasvua viimeiset 17 vuotta. Hän kiinnitti huomiota siihen, että kun toimintaympäristö on kannustava, ennakoitava ja kilpailukykyinen, on yritysten kasvu mahdollista. Kangas piti hyvänä, että verotusteema on mukana ohjelmassa, koska suomalaiset yritykset kipuilevat korkeiden verokantojen kanssa. Hän katsoi, että kasvuyrittäjyyden ohjelmaan tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, tavoitteita ja mittareita ja, että sääntelyn purkamista tulisi vahvistaa ohjelmassa. Kasvuyrittäjyysohjelman tulisi ottaa kantaa myös UM:lle siirtyviin viennin edistämisen palveluihin. Kangas katsoi, että kasvuyrittäjyyttä tarvitaan kaikkialla, ja ohjelman toteuttamiseen tulisi sitouttaa kaikki toimijat.

Yhteisessä keskustelussa kasvun vauhdittamisessa nousi esiin verovähennys, sillä usea pk-yritys laskee tarkasti kannattavuutta muun muassa verotuksen vuoksi. Myös verokannustimia nostettiin esiin, jotta yritykset ovat tuottavia ja pystyvät maksamaan osinkoja, myös verokannustimien nostettiin esiin, jotta yritykset ovat tuottavia ja pystyvät maksamaan osinkoja, myös verokannustimien nostettiin esiin, jotta yritykset ovat tuottavia ja pystyvät maksamaan osinkoja, myös verokannustimien nostettiin esiin, jotta yritykset ovat tuottavia ja pystyvät maksamaan osinkoja.

6. Näkökulmia mikroyrittäjyyteen, miten mikroyritykset saadaan kasvamaan ja työllistämään

Mikro- ja yksinyrittäjät ry:n puheenjohtaja Liisa Hanén kertoi yhdistyksellä olevan Mikrobuusteri-ohjelmakonsepti seuraavin painopistein: mikroyritysten innovaatio- ja kansainvälistymisohjelma, matalan koron mikroyrityslainat, työllistämisen valtakunnallinen HelpDesk, sekä julkisten hankintojen avaaminen mikroyrityksille, paikallisen sopimisen malli 1-5 henkilöä työllistävillä yrityksillä sekä YEL-järjestelmän uudistaminen.

Hanén kuvasi, että mikroyrittäjien ryhmä ei ole homogeeninen ja yrittäjä on yksilö, ei organisaatio. Tämän vuoksi mikroyrittäjille tarvitaan erilaisia palveluja eri ryhmille. Myös alustatalous, kevytyrittäjyys, yksinyrittäjät jäivät marginaaliin. Hanénin mukaan nykyiset rakenne- ja TKI-tukimallit eivät tue mikroyrittäjyyttä taikka ne ovat vanhanaikaisia ja, että painopiste on edelleen teknologia-, metsä-, metalli-, kemian- ja elintarviketeollisuudessa, vaikka palvelualojen innovaatiot ja

vienti kasvavat. Näihin ei panosteta järjestelmällisesti. Hanénin mukaan myös YEL-järjestelmä tarvitsee myös muutoksen.

Johtaja Matti Muhos Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutista nosti esiin kommenttipuheenvuorossa, että mikroyritysten kasvun edistäminen on tärkeää Suomen taloudelle. Muhoksen mukaan tarvitaan monipuolisempi elinkeinorakenne ja kannusteita kasvun edistämiseksi. Mikro- ja pk-yritysten esteitä tulee poistaa, ja digitaalisuuden lisääminen voi auttaa myös pienempiä yrityksiä kasvamaan. Muhos kiinnitti huomiota siihen, että Suomessa yrityksiä perustetaan vähemmän kuin verrokkimaissa, ja start-up-yritysten määrä on laskenut. Yksinyrittäjien määrä on kuitenkin kaksinkertaistunut 2000-luvulla, ja kevytyrittäjyys on kasvussa. Mikroyritysten viennin kasvattaminen Viron tasolle voisi merkittävästi kasvattaa Suomen tavaravientiä.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille, että mikro- ja yksinyrittäjiä sekä niiden kasvumahdollisuuksia on hyvä nostaa esille.

7. Pääministeri Orpon asettama Kasvuriihi –hanke

Puheenjohtaja kertoi, että pääministeri Petteri Orpo on asettanut Kasvuriihi -hankkeen. Työlle on asetettu työryhmä, jonka vetäjänä toimii Varman toimitusjohtaja Risto Murto. Työryhmän työ on käynnissä ja työn on määrä valmistua helmikuun 2025 lopussa. Puheenjohtaja totesi, että olisi hyvä saada pk-yritysten ääntä kuuluville ja kannusti kaikkia viemään omia reittejä pitkin näkemyksiä Risto Murron vetämälle työryhmälle. Todettiin, että otetaan Murron työn neuvottelukunnan agendalle mahdollisuuksien mukaan, kun työryhmän työ on valmis.

8. Muut asiat

Neuvottelukunnan jäsen Pekka Hosio nosti yhteiseen keskusteluun yritystukiasian - tarvitseeko Suomi kansallisia erityistukia kv-kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Hän toi esiin haasteena suomalaisen yrityksen omistusohjan muutoksesta (kv-sijoittajayritys) johtuva kehittämistukien epääminen – määritellään omistajan mukaan suuryritykseksi tukirahoituksesta päätettäessä. Tämä johtanee siihen, että pääomistaja kohdistaa investoinnit muualle Eurooppaan, muun muassa erityistukialueille. Puheenjohtaja totesi, että tähän liittyy tiukkaa EU-säätelyä ja esitti, että asiasta järjestetään erillinen palaveri TEM:n virkakunnan ja Pekka Hosion kanssa.

9. Seuraava kokous

Seuraava neuvottelukunnan kokous on 27.2.2025, kokousvieraana valtiovarainministeri Riikka Purra. Kokouksen erillisteemana ovat julkiset hankinnat.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.13.